

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 12 grudnia 1923 r.
sygn. akt III RW 3423/22**

- 1) Pominięcie dowodów w postępowaniu odwoławczym zależne jest w zupełności od uznania sądu odwoławczego.**
- 2) Kwestia legitymacji procesowej czynnej i biernej nie jest oceną ze sfery faktów, ale ze sfery prawa.**

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny
pod przewodnictwem sędziego Sądu Najwyższego dra Bresiewicza,
a w obecności sędziów Sądu Najwyższego dra Mierzeńskiego i dra Rybickiego jako sędziów,
w sprawie Marii Pachlowej, właścicielki realności w Borku Fałęckim, powódki,
zastąpionej przez adw. dra Weissa,
przeciw Józefowi Goryłowi i Katarzynie z Pachlowskich Goryłowej, właścicielom realności w Borku Fałęckim, pozwanym, zastąpionym przez adw. dra Steinberga,
o zeznanie kontraktu kupna sprzedaży dotyczącego części realności pod numerem hipotecznym 43 i 546 w Borku Fałęckim,
wskutek rewizji powódki od ustępów II, III, IV wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie jako sądu odwoławczego z dnia 25 września 1922 r., sygn. akt. Bc IV 212/22, którym na odwołanie pozwanego zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 22 marca 1922 r., sygn. akt Cg XI C 1952/21,
na posiedzeniu niejawnym orzekł:

- 1) rewizji nie uwzględnia się,
- 2) powódka powinna zapłacić pozwanemu koszty postępowania rewizyjnego w kwocie 44.075 marek w ciągu czternastu dni pod rygorem egzekucji.

Uzasadnienie

Podniesione rewizją przy czynny rewizyjne z § 503 pkt 2,3 i 4 k.p.c.¹ nie są uzasadnione. Pierwszą z nich upatruje rewizja w tym, że sąd odwoławczy nie ponowił dowodów, a mimo to doszedł pod względem faktycznym do rzekomo innych ustaleń. Zarzut ten nie jest słuszny. Pominięcie dowodów w postępowaniu odwoławczym zależne jest w zupełności od uznania sądu odwoławczego (§ 488 k.p.c.), który zarządzi powtórzenie dowodów, gdyby się ono okazało potrzebne do rozstrzygnięcia o wnioskach apelacyjnych. W danym wypadku sąd odwoławczy potrze by takiej nie

¹ Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

znała zł, a jakkolwiek wyraził wątpliwość co do trafności ustaleń faktycznych przez sąd pierwszej instancji poczynionych, to jednakże oddalił powódkę z żądaniem skargi także co do pozwanego, nie na podstawie jakichś nowych ustaleń faktycznych, lecz z przyczyn prawnych.

Przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 3 k.p.c. nie uzasadnia zarzut rewizji, że sąd odwoławczy w ocenie trafności ustaleń sądu pierwszej instancji posługiwał się aktami niestwierdzonymi, skoro okoliczność, że Borek Fałęcki jest miejscem przemysłowym rewidująca właśnie przyznaje, że leży w pobliżu Krakowa jest zapewne notorycznym, a wniosek, że pozwani łatwo mogli znaleźć kupca, może być trafny już na podstawie powyższych okoliczności, jak nie mniej choćby z tego niezaprzeczonego faktu, że pozwany zaraz po umówieniu się z powódką (w godzinę) znalazł lepszego kupca. Wniosek ten nie jest zresztą wcale dla rozstrzygnięcia sprawy istotny.

Pod względem oceny prawnej § 503 pkt 4 k.p.c., to jakkolwiek można by podzielić nie wniosków, jakie sąd odwoławczy wysnuwa z przepisu § 243 k.p.c. jednak wywody rewizji wcale nie uzasadniają tej przyczyny rewizyjnej.

To, co sąd pierwszej instancji nazwał ustaleniami faktycznymi, że powódka jest do sporu czynnie legitymowaną, że umowa co do pozwanej jest nieważną, oraz że pozwany sprzedał swoje części nieruchomości sporem objętej, nie jest już, ściśle rzecz biorąc, ustaleniem faktów, lecz stanowi ocenę prawną sprawy przez sąd pierwszej instancji. Sąd odwoławczy mógł zatem bez obrazy przepisu § 498 k.p.c. powziąć przekonanie odmienne.

Sprzecznie ze stanem aktów wywodzi rewizja, jakoby Kurasiowie nabyli sporny grunt po adnotacji uzyskanego przez powódkę tymczasowego zarządzenia. Mylny jest także pogląd, że do pozwanego należało stosować przepis § 243 k.p.c., gdyż w czasie wniesienia skargi sporna nieruchomość była już sprzedaną Kurasiom.

Wobec tego pozwany nie może zeznać powódce kontraktu kupna sprzedaży, zdatnego do intabulacji, bo nie jest już właścicielem gruntu (§§ 442 u.c.² i 21 ustawy hipotecznej³).

Trafnie też w końcu oceniono, że idealne części po zwane go 1/2, względnie 3/4 w każdym razie nie były przedmiotem umowy. Nie jest wcale przekonywujące twierdzenie rewizji, jakoby miało to wynikać z okoliczności, że powódka zamierzała kupić kawałek gruntu przy młynie, ponieważ właśnie przez nabycie części idealnych mogłaby tego nie osiągnąć.

Części tych nie można uważać za jednostkę, kiedy miano się umawiać o cały grunt, a umowa taka już z powodu braku udziału współwłaścicielki (pozwanej) nie doszła do skutku.

Dlatego, gdy przyczyny rewizyjne nie zachodzą, nie można rewizji uwzględnić.

² Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, Justizgesetzsammlung 1811 nr 946. Oficjalny tekst polski: *Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej*, Wiedeń 1811, cz. I-III.

³ Ustawa z dnia 25 lipca 1871 r. tyżająca się zaprowadzenia powszechnej ustawy o księgach gruntowych, Dz.U.P. 1871 poz. 95.

Rekurs powódki, a raczej rewizja od orzeczenia o kosztach sporu jest niedopuszczalna (§§ 55, 528 k.p.c.), a wobec powyższego rozstrzygnięcia stała się także bezprzedmiotowa.

Orzeczenie o kosztach postępowania rewizyjnego polega na przepisach §§ 50 i 41 k.p.c.

[Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (austr. k.p.c.): § 41, § 50, § 55, § 243, § 488, § 498, § 503 pkt 2,3 i 4, § 528, Ustawa hipoteczna z dnia 25 lipca 1871 r. (u.h.): § 21, Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej, Wiedeń 1811 (u.c.): § 442 u.c.]